

MOKESČIŲ
SUFLERIS

DK PRAKTIŠKI ATSAKYMAI APIE
NAUJĄJĮ DARBO KODEKSĄ

Darbo kodekso pakeitimai

ir taikymas 2017-07-01

BIRŽELIO
15

MOKESČIŲ
SUFLERIS

TURINYS

1. Paskutiniai DK pakeitimai
2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas
3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis
4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

MOKESČIŲ
SUFLERIS

1. Paskutiniai DK pakeitimai

MOKESČIŲ
SUFLERIS

1. Paskutiniai DK pakeitimai

1. Perskaičiuotų atostogų dienos apvalinamos į didesnę pusę
2. Negalioja visiškos materialinės atsakomybės sutartys
3. Reikia susitarti dėl kompensacijos už darbuotojo turtą
4. Nekonkuravimo susitarimas galiojant DS
5. Suminė apskaita: iki 52 val. per savaitę
6. Suminės DLA įvedimas: informavimas ir konsultavimas
7. Naktinio darbo apskaitinis laikotarpis – 3 mėn.
8. Sugrąžinta darbo laiko apskaita
9. Atostogos įskaitomos į atostogų stažą
10. Sugrąžinta kilnojamojo darbo kompensacija

MOKESČIŲ
SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

MOKESČIŲ
SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

IŠŠŪKIAI APSKAIČIUOJANT DARBO UŽMOKESTĮ
NUO 2017-07-01

➡ Naujas DK

- darbo apmokėjimo sistema;
- darbo laiko režimai;
- norma ir laiko apskaita;
- atostoginiai (VDU);
- įvairios išmokos darbuotojams.

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Kas yra darbo užmokestis?

139 straipsnis. Darbo užmokesčio sąvoka

„2. Darbuotojo darbo užmokestį sudaro:

- 1) bazinis (tarifinis) darbo užmokestis (valandinis atlygis arba mėnesinė alga);
- 2) papildoma darbo užmokesčio dalis, nustatyta šalių susitarimu ar mokama pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;
- 3) priedai už įgytą kvalifikaciją;
- 4) premijos už papildomą darbą ar papildomų pareigų ar užduočių vykdymą;

>>>

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo užmokestis

>>>

5) premijos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu ar mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;

6) premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, jo ar įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ar veiklos rezultatus.“

! VDU 6 punkte nurodytos premijos neįskaičiuojamos (DK 139 str. 4 d.)

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo užmokestis

>>>

5) premijos už atliktą darbą, nustatytos šalių susitarimu ar mokamos pagal darbo teisės normas ar darbovietėje taikomą darbo apmokėjimo sistemą;

6) premijos, darbdavio iniciatyva skiriamos paskatinti darbuotoją už gerai atliktą darbą, jo ar įmonės, padalinio ar darbuotojų grupės veiklą ar veiklos rezultatus.“

Kas turi būti įtraukta į DU apskaičiuojant už viršvalandžius, darbą naktį, poilsio ir švenčių dienomis?

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo užmokestis

„144 straipsnis. Mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą

1. Už darbą poilsio dieną, kuri nenustatyta pagal darbo (pamainos) grafiką, mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis.
<...>

4. Už darbą, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų, <...> mokamas <...> darbo užmokestis, nurodytas šio kodekso 139 straipsnio 4 dalyje.“

(DK 139 str. 4 d. – DU be premijų darbdavio iniciatyva)

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo užmokestis

Kilnojamojo darbo kompensacija

„<...> šių kompensacijų dydis negali viršyti 50 procentų bazinio (tarifinio) darbo užmokesčio <...>“. (DK 144 str. 8 d.)

Apskaičiuojant kompensaciją neįtraukiami:

- bet kokie priedai;
- bet kokios premijos.

GPM, VSD įmokos!

MOKESČIŲ SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo užmokestis

Užsienio komandiruotės dienpinigiai

Gali būti apmokestinami, „kai darbuotojui nustatytas darbo užmokestis yra mažesnis už minimaliąją mėnesinę algą, padaugintą iš koeficiento 1,3“. (LRV 2003-01-28 nutarimo Nr. 99 2.3 p.)

Neįtraukiama tai, kas nenustatyta.

GPM, VSD įmokos!

MOKESČIŲ
SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

Darbo apmokėjimo sistema (DAS)

✓Nustatoma kolektyvinėje sutartyje.

✓Jeigu nėra KS ir VDS yra 20 ir daugiau darbuotojų,

DAS nustato darbdavys:

- darbuotojų kategorijos pagal pareigybes ir kvalifikaciją;

- apmokėjimo formos;

- darbo užmokesčio dydžiai (MIN ir MAX);

- papildomo apmokėjimo skyrimo pagrindai ir tvarka;

- DU indeksavimo tvarka.

MOKESČIŲ
SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

DU mokėjimas

✓ Ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį.

✓ Jeigu darbuotojas prašo, – kartą per mėnesį.

✓ Bet ne vėliau kaip per 10 d. d. nuo mėnesio pabaigos,

✓ jeigu DS (KS, susitarimai su DT, DTT) nenustato kitaip.

(DK 146 str. 1 d.)

MOKESČIŲ
SUFLERIS

2. Darbo užmokesčio apskaičiavimas ir mokėjimas

DU mokėjimas

Nutraukus DS:

✓ Iki DS pabaigos.

✓ Galima susitarti atidėti mokėjimą iki 10 d. d.

(DK 146 str. 2 d.)

„Darbo užmokesčio ar su juo susijusių išmokų dalis, neviršijanti darbuotojo vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio, visais atvejais turi būti sumokama ne vėliau kaip darbo santykių pasibaigimo dieną, nebent atleidimo metu buvo susitarta kitaip.“

MOKESČIŲ
SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

MOKESČIŲ
SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

Il. Nr.	Atvejis	Apmokėjimas	Kompensavimas atostogomis**	DK straipsniai
1.	Darbas naktį*	Ne mažiau kaip 1,5 DU	-	DK 144 str. 3 d.
2.	Viršvalandžiai darbo dieną (ne naktį*)	Ne mažiau kaip 1,5 DU	Laikas padauginamas iš 1,5 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 4 ir 5 d.
3.	Viršvalandžiai darbo dieną naktį*	Ne mažiau kaip 2 DU	Laikas padauginamas iš 2 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 4 ir 5 d.
4.	Darbas poilsio dieną (ne pagal grafiką)	Ne mažiau kaip 2 DU	Laikas padauginamas iš 2 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 1 ir 5 d.
5.	Viršvalandžiai poilsio dieną	Ne mažiau kaip 2 DU	Laikas padauginamas iš 2 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 4 ir 5 d.
6.	Darbas švenčių dieną	Ne mažiau kaip 2 DU	Laikas padauginamas iš 2 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 2 ir 5 d.
7.	Viršvalandžiai švenčių dieną	Ne mažiau kaip 2,5 DU	Laikas padauginamas iš 2,5 pridamas prie atostogų.	DK 144 str. 2 ir 5 d.

Pastabos:

* darbas naktį - nuo 22 val. iki 6 val. ryto (DK 137 str. 1 d.);

** darbuotojo prašymu (DK 144 str. 5 d.).

MOKESČIŲ
SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

DK nenustatyta

?

VDI konsultuoja

1. Darbas naktį poilsio dieną

2. Darbas naktį švenčių dieną

Dvigubai?

x 2

X 2,5

Nustatys teismų praktika

3

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

I situacija

5 d. d. – 40 val./savaitę, 8 val./d. d.

4 val. viršvalandžių darbo dieną, ne naktį.

a) apmokėjimas – 4 val. x 1,5 DU

b) kompensavimas atostogomis – 4 val. x 1,5 = 6 val.
arba 0,75 darbo dienos (6/8 val.)

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

II situacija

Suminė DLA:

3 mėn. – 500 val., vidutiniškai – 40 val./savaitę.

Viršvalandžiai 11 val., iš jų 2 val. naktį. Dirbo poilsio dieną.

a) apmokėjimas – 11 val. x 2 DU

b) kompensavimas atostogomis – 11 val. x 2 = 22 val.
arba 0,55 savaitės (22/40 val.)

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

3. Viršvalandžiai, darbas naktį, poilsio ir švenčių dienomis

„4. Kai darbuotojas pasirenka darbą poilsio, švenčių dienomis ar viršvalandžius kompensuoti DK 144 straipsnio 5 dalyje numatyta tvarka (darbo poilsio ar švenčių dienomis laikas ar viršvalandinio darbo laikas, padauginėti iš DK 144 straipsnio 1–4 dalyse nustatyto atitinkamo dydžio, gali būti pridedami prie kasmetinių atostogų laiko), ar tokiu atveju apmokama už faktiškai dirbtą laiką poilsio, švenčių dieną ir (ar) viršvalandžius, kartu pridedant DK 144 straipsnio 5 dalyje numatytą laiką prie kasmetinių atostogų, ar už faktiškai dirbtą laiką nemokama?“

Tokiu atveju apmokama už faktiškai dirbtą laiką, taip pat DK 144 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka atitinkamai kompensuojama už nukrypimus nuo darbo laiko.

(VDI vieša konsultacija. 7 tema. Klausimai atsakymai.
http://www.vdi.lt/PdFUploads/7_Klausimai_Atsakymai_DK.pdf)

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko apskaita

„Darbdavys privalo tvarkyti darbuotojų darbo laiko apskaitą, išskyrus darbuotojų, dirbančių nekontingencijos darbo dienos (pamainos) trukmės ir nekontingencijos darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu.“ (DK 120 str. 1 d.)

MOKEŠČIŲ SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko apskaita

Nereikia tvarkyti darbo laiko apskaitos:

1) 5 d. d. ir 8 val./d. savaitę;

2) 6 d. d. savaitę (I–V po 7 val., VI – 5 val.);

3) 5 d. d. per savaitę po 2 val.;

4) I–II po 5 val., III–IV po 7 val., V–VI 4 val.

ir pan.

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko apskaita

„Darbdavys privalo įtraukti į darbo laiko apskaitą darbuotojo faktiškai dirbtus:

- 1) viršvalandžius;
- 2) darbo laiką švenčių dieną;
- 3) darbo laiką poilsio dieną, jeigu jis nenustatytas pagal grafiką;
- 4) darbo laiką naktį;
- 5) darbo laiką pagal susitarimą dėl papildomo darbo.“

(DK 120 str. 2 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko apskaita

Darbo laiko apskaitos žiniaraštis:

- formą nustato darbdavys;
- žymėjimą nustato darbdavys;
- pildymo tvarką nustato darbdavys;
- galima pildyti ir saugoti elektroniniu būdu.

(DK 120 str. 3 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Apskaičiuojamas darbo užmokestis

DU dydis

DU/ mėnesį
DU/valandą

↔

Darbo laikas

Faktiškai dirbtas laikas
Darbo laiko norma
Darbo laiko režimas

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko norma

„Darbo laiko norma, tai yra laiko trukmė, kurią darbuotojas vidutiniškai per tam tikrą laikotarpį turi dirbti darbdaviui, kad atliktų pareigas pagal darbo sutartį (neskaitant papildomo darbo ir viršvalandžių), turi būti nustatyta darbo sutartyje.“

„Darbuotojo darbo laiko norma yra keturiasdešimt valandų per savaitę, nebent darbo teisės normos darbuotojui nustato sutrumpintą darbo laiko normą arba šalis susitaria dėl ne viso darbo laiko.“

(DK 112 str. 1 ir 3 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko norma

Valandos / savaitę

Valandos / dieną

Valandos / mėnesį

Valandos / kitą apskaitinį laikotarpį

Nurodoma darbo sutartyje

(DK 112 str. 2 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko norma

Situacijos

✓ Ne daugiau kaip 48 val. per savaitę	= 40 val./savaitę
✓ Iki 20 val. per savaitę	= 20 val./savaitę
✓ Pagal įmonės nustatytą grafiką	= 40 val./savaitę
✓ 500 val. per 3 mėn. apskaitinį laikotarpį ir vidutiniškai 40 val. per savaitę	= 500 val./3 mėn. (?)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

„Darbo laiko režimas – darbo laiko normos paskirstymas per darbo dieną (pamainą), savaitę, mėnesį ar kitą apskaitinį laikotarpį, kuris negali viršyti trijų paeiliui einančių mėnesių.“

Gali būti nurodytas DS arba nustato darbdavys

(DK 113 str. 1 ir 2 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

„Viršvalandžiai – laikas, kada darbuotojas faktiškai dirba viršydamas darbo laiko režimo jam nustatytą darbo dienos (pamainos) ar apskaitinio laikotarpio bendrą darbo laiko trukmę.“

(DK 119 str. 1 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

1) nekintančios darbo dienos (pamainos) ir darbo dienų per savaitę skaičius;

2) suminė darbo laiko apskaita, kai viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko norma įvykdoma per apskaitinį laikotarpį;

3) lankstus darbo grafikas, kai darbuotojas privalo darbovietėje būti fiksuotomis darbo dienos (pamainos) valandomis, o kitas tos dienos (pamainos) valandas gali dirbti prieš ar po šių valandų;

4) suskaidytos darbo dienos laiko režimą, kai tą pačią dieną (pamainą) dirbama su pertrauka pailsėti ir pavalgyti, kurios trukmė ilgesnė negu nustatyta maksimali pertraukos pailsėti ir pavalgyti trukmė;

5) individualų darbo laiko režimą.

(DK 113 str. 2 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

Kodėl jį reikia nustatyti?

„Jeigu nenustatyta kitaip, laikoma, kad darbo laiko norma įvykdoma per apskaitinį vienos savaitės laikotarpį, kai dirbama penkias dienas per savaitę, o kiekvienos savaitės darbo dienomis valandų skaičius yra vienodas.“

(DK 113 str. 3 d.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

1 situacija

Nekintančios darbo dienos (pamainos) ir darbo dienų per savaitę skaičius DLR.

40 val./per savaitę

Darbo dienos: pirmadienis–penktadienis

Darbo valandos: 8–17 val.

Pietų pertrauka: 12–13 val.

(jeigu nėra nukrypimų, nereikia pildyti DLAŽ – DK 120 str.)

MOKESČIU
SUFLERIS

4. Darbo laiko apskaita, režimai ir normos

Darbo laiko režimas

2 situacija

Suminė darbo laiko apskaita.

Darbuotojas A – 500 val. / 3 mėn.

Darbuotojas B – 100 val. / 3 mėn.

- dirbama darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku;

- grafikai derinami su darbo taryba.

(DK 115 str. 1 ir 2 d.)

Darbo laiko režimas

3 situacija (tęsinys)

„5. Jeigu apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas dėl jam sudaryto darbo laiko režimo nėra išdirbęs bendros viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko normos, už neįvykdytą darbo laiko normą jam sumokama pusė priklausančio išmokėti darbo užmokesčio.

6. Jeigu apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas yra išdirbęs daugiau valandų, negu bendra viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko norma, už viršytą darbo laiko normą jam apmokama kaip už viršvalandinį darbą arba darbuotojo prašymu viršytas darbo laikas, padaugintas iš skaičiaus 1,5, gali būti pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko. >>>

Darbo laiko režimas

3 situacija (tęsinys)

„>>>

7. <...> Darbdavys turi teisę per kiekvieną apskaitinio laikotarpio mėnesį mokėti pastovų darbo užmokestį, nepaisydamas faktiškai išdirbtos darbo laiko normos, o galutinį atsiskaitymą už darbą per apskaitinį laikotarpį pagal faktinius duomenis atlikti apmokėdamas už darbą paskutinį apskaitinio laikotarpio mėnesį“ (DK 115 str.)

Klausimai ir atsakymai

www.sufleris.lt

SUPERBUHALTERIS

XIV